

AZ IGAZSÁGÜGYI MINISZTERIUM ÉS
A SZELLEMI TULAJDON NEMZETI HIVATALA
KÖZÖS FELHÍVÁSA

a szerzői jogi irányelvek átültetését érintő konzultációban való részvételre

2019. június 7-én hatályba lépett az Európai Unió szerzői jogi reformcsomagjának két új jogi eszköze, az ún. DSM irányelv,^{*} valamint a SatCab (Broadcasting) irányelv.^{**}

A tagállamoknak két év áll a rendelkezésükre az irányelvek átültetésére, az implementáló nemzeti jogszabályok hatálybalépésének **határideje 2021. június 7.** napja. A megalapozott és körültekintő átültetési folyamat biztosítása érdekében az átültetésért felelős **Igazságügyi Minisztérium a Szellemi Tulajdon Nemzeti Hivatalával** együttműködésben, **több ütemben zajló társadalmi konzultáció keretében tervezi az érdekelt személyek és szervezetek véleményét becsatornázni.**

Tekintettel az irányelvek terjedelmére és az érintett témák sokaságára, **az előzetes társadalmi konzultáció** az új uniós szabályok által érintett alábbi témakörök mentén **csoportosítva kerül majd lefolytatásra.**

1. Szöveg- és adatbányászati kivétel (DSM Irányelv 3-4. cikk)

DSM irányelv 3-4. cikke a szöveg és adatbányászatra vonatkozó új szabad felhasználási eseteket vezet be az uniós szerzői jogba, egyrészt a kutatóhelyek, kulturális örökségvédelmi intézmények, másrészt pedig bármely szöveg- és adatbányászattal foglalkozó személy vagy entitás számára. A rendelkezés értelmében ezt a tevékenységet minden olyan tartalomra lehet majd végezni, amelyhez a felhasználó jogszerűen fér hozzá.

Elsősorban érintettek/érdekeltek lehetnek: kutatóintézetek, egyetemek, nyilvános könyvtárak, múzeumok, levéltárak, film- és hangarchívumok, szöveg- és adatbányászattal foglalkozó vállalkozások.

2. Digitális és határon átnyúló oktatási szemléltetési célú kivétel (DSM Irányelv 5. cikk)

Az új szabad felhasználási eset bizonyos feltételek mellett lehetőséget biztosít az oktatási intézmények számára, hogy a távoktatásban szemléltetési célból szerzői jogi védelem alatt álló anyagokat használjanak fel.

Elsősorban érintettek/érdekeltek lehetnek: oktatási intézmények, jogosulti szervezetek/közös jogkezelő szervezetek.

^{*} Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2019/790 irányelve a digitális egységes piacon a szerzői és szomszédos jogokról, valamint a 96/9/EK és a 2001/29/EK irányelv módosításáról (az irányelv szövege elérhető az alábbi linken: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/?uri=uriserv:OJ.L_.2019.130.01.0092.01.HUN&toc=OJ:L:2019:130:TOC).

^{**} Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2019/789 irányelve a műsorszolgáltató szervezetek egyes online közvetítéseire, valamint a televíziós és rádiós műsorok továbbközvetítésére alkalmazandó szerzői jogok és szerzői joggal szomszédos jogok gyakorlására vonatkozó szabályok megállapításáról valamint a 93/83/EGK tanácsi irányelv módosításáról (az irányelv szövege elérhető az alábbi linken: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/?uri=uriserv:OJ.L_.2019.130.01.0092.01.HUN&toc=OJ:L:2019:130:TOC).

3. A kereskedelmi forgalomban nem kapható művek (DSM Irányelv 8-11. cikk)

Ezek a cikkek a kereskedelmi forgalomban nem elérhető kiadványok hozzáférhetővé tételét kívánják elősegíteni a kulturális örökségvédelmi intézmények számára. A szabályozás lényege, hogy ezek az intézmények a gyűjteményeikbe tartozó műveket és teljesítményeket (például irodalmi műveket, hangfelvételeket vagy filmeket is) már nem csak a szerzőik (egyéb jogosultjaik) felkutatása és a velük való szerződés megkötése után használhatják fel, hanem erre egy az adott műtípus tekintetében releváns reprezentatív közös jogkezelő szervezet adhat majd engedélyt, feltéve, hogy ez ellen az érintett jogosult nem tiltakozott. Abban az esetben, ha valamely műtípus tekintetében nincs ilyen közös jogkezelő szervezet, akkor e műtípus felhasználására szabad felhasználás keretében kerülhet sor.

Elsősorban érintettek/érdekeltek lehetnek: oktatási intézmények, nyilvános könyvtárak, múzeumok, levéltárak, film- és hangarchívumok, jogosulti szervezetek/közös jogkezelő szervezetek.

4. Sajtókiadók szomszédos joga (DSM Irányelv 15. cikk)

Az Európai Unióban letelepedett sajtókiadók javára kiadványaik információs társadalommal összefüggő szolgáltatók (például online híraggregátorok, keresőmotorok) általi online felhasználása tekintetében egy új kizárólagos jogot vezet be az irányelv. Az új szomszédos jog alapján online környezetben a kiadók immár nem csak a szerzőktől megszerzett jogok alapján tarthatnak majd igényt arra, hogy hozzájárulásuk nélkül ne használják fel kiadványaikat, hanem erre – bizonyos kivételektől eltekintve – csak az ő külön engedélyük megszerzése esetében kerülhet sor. Az új szabályozás értelmében az engedélyek fejében fizetett felhasználási díjból a kiadóknak bizonyos részt a sajtókiadványok szerzői számára is juttatniuk kell.

Elsősorban érintettek/érdekeltek lehetnek: sajtókiadók, híraggregátorok, hírszolgáltatók, hírügynökségek, információs társadalommal összefüggő szolgáltatót nyújtó szolgáltatók, írói/újságírói érdekképviselői szervezetek.

5. Online tartalmegosztó szolgáltatók (platformok) felelőssége (DSM Irányelv 17. cikk)

Ez a cikk az egyes online platformokat üzemeltető szolgáltatók (jellemzően ún. közösségi tartalmegosztó internetes oldalak) tevékenysége kapcsán tartalmaz rendelkezéseket. E szolgáltatók a felhasználók által feltöltött és oldalon alatt álló tartalmakat illetően szerzői jogi szempontból felhasználónak minősülnek majd és a jogosultakkal felhasználási megállapodásokat kell kötniük, ennek elmulasztása esetén pedig a jogsértésekért felelősek lesznek.

Elsősorban érintettek/érdekeltek lehetnek: online tartalmegosztó szolgáltatók, felhasználói szervezetek, jogosulti szervezetek/közös jogkezelő szervezetek.

6. A jogosultak és a felhasználók közötti jogviszonyra előírt rendelkezések (DSM irányelv 14. cikk, 16. cikk, 18-23. cikk)

Ezek a cikkek a jogosultak és a felhasználók közötti jogviszony több aspektusát is érintik:

- rendelkezéseket tartalmaznak a szerzők vagy előadóművészek megfelelő és arányos díjazásának biztosítása érdekében abban az esetben, ha jogaikat kizárólagos módon engedélyezték (*megfelelő és arányos díjazás elve, szerződéskiigazítási mechanizmus*),

- a szerzők és az előadóművészek javára a szerződéses viszonyaik átláthatóságát elősegítő szabályokat vezetnek be (*átláthatósági kötelezettség*),
- valamint az engedélyezés vagy jogátruházás visszavonására, illetve a kizárólagosság megszüntetésére vonatkozó jogot (*a visszavonás joga*) vezetnek be arra az esetre, ha a szerzői művek vagy előadóművészi teljesítmények felhasználását a felhasználó elmulasztja.

Elsősorban érintettek/érdekeltek lehetnek: jogosulti szervezetek/közös jogkezelő szervezetek, könyvkiadók, hangfelvétel előállítók, filmelőállítók, szerzői műveket és előadóművészi teljesítményeket felhasználó bármilyen személyek, szervezetek.

7. SatCab Irányelv rendelkezései

Az irányelv hármas célt szolgál. Egyrészt kiterjeszti a 93/83 Műhold irányelvvel[†] bevezetett ún. származási ország elvét a műsorsugárzó szervezet által végzett kiegészítő online szolgáltatásokra (ilyen lehet például a közvetítéssel egyidejűleg hozzáférést biztosító szolgáltatás, az úgynevezett „catch-up” szolgáltatás, vagy a műsorokat gazdagító, vagy kiterjesztő anyagok, stb.), valamint a szintén a Műhold irányelv révén a műsorok vezetékes továbbközvetítéséhez kapcsolódóan bevezetett kötelező közös jogkezelési rezsimet a technológiasemlegesség irányába mutatóan kiterjeszti további platformokon megvalósuló továbbközvetítésekre. Az új uniós irányelv harmadrészt rendelkezéseket tartalmaz az ún. direkt vagy közvetlen betáplálás útján megvalósított nyilvánossághoz közvetítési technológia felhasználási és engedélyezési aspektusai kapcsán.

Elsősorban érintettek/érdekeltek lehetnek: a műsorokba foglalt tartalmak szerzői és szomszédos jogi jogosultjai, közös jogkezelő szervezetek valamint a műveik, teljesítményeik felhasználását végző médiaszolgáltatók, műsorterjesztők.

A fent megadott témakörök mentén személyes egyeztetéseket és műhelybeszélgetéseket szervezünk ez év ősze folyamán, amelyekről részletes tájékoztatást/vitaindító dokumentumokat a későbbiekben fogunk küldeni azoknak, akik erre irányuló igényüket email-es úton jelzik. Az implementációt érintő konzultáció céljára a következő email cím áll rendelkezésre: dsmsatcab@im.gov.hu. Ha az átültetési folyamat további lépései kapcsán szeretne információkat kapni, akkor azt legkésőbb **2019. szeptember 6-áig** jelezze a fenti email címen, az érintett témakör megjelölése mellett. A fenti témakörök bármelyikével kapcsolatos észrevételét, véleményét vagy kérdését szintén a fenti email címen tudja jelezni.

Budapest, 2019. augusztus 1.

Dr. NEMESSÁNYI Zoltán
helyettes államtitkár

Dr. NÉMETH Gábor
jogi elnökhelyettes

[†] A Tanács 93/83/Egk irányelve (1993. szeptember 27.) a műholdas műsorsugárzásra és a vezetékes továbbközvetítésre alkalmazandó egyes szerzői és szomszédos jogi szabályok összehangolásáról.